

Památník národního písemnictví Literární fond Břetislav Hůla

Pseudonymy Jaroslava Haška

H Ů L A Břetislav		C. inv.: 47
PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO PÍSEMŇICTVÍ LA - SK - LEO ● PNP ●	Pozůstalost (fond): Hůla B.	Uložení:
		C. přír.: A 27 / 57
		C. neg.:
H Ů L A Břetislav :		
Pseudonymy Jaroslava Haška, [redacted] strojopis, 3 11, 4		
<i>Průlohy: Pseudonymy J. Haška v chronologickém uspořádání a podle původního umístění. Strojopis 4 listy z let 1907-1912.</i>		
7 11		
pracoval:		
datum:		St 29 996 68

V Dolenského vydání Sebraných spisů J. H. je celkem 419 povídek a črt. Jedna je v nich dvakrát a jedna není od Haška, obsahuje tedy Dolenského vydání celkem 417 povídek.

K 1. březnu 1950 jsem zjistil původní umístění u 296 povídek, jejichž text jsem porovnal a eventuálně opravil podle původního znění. Nenašel jsem dosud, kdy a kde po prvé otiskl J. H. 121 povídek, které Dolenský zařadil do svého vydání Sebraných spisů J. H.

V připojeném seznamu uvádím celkem 13 pseudonymů J. H., které Dolenský v Sebraných spisech ztotožňuje s podpisem J. H.

V témž seznamu však udávám počet pseudonymů, jež ztotožňuji já s J. Haškem, k 1. III. 1950 číslicí o s m ě s á t a nemyslím, že to je počet úplný a konečný. Čtyřicet pět z těchto 80 pseudonymů naráz identifikovali G. R. Opočenský a mistr Josef Lada, když jsem u nich před časem byl a předložil jim seznam asi 100 pseudonymů-autorů, kteří kdysi psali do Karikatur a Kopřiv. Kdybych jim byl mohl předložit původní ročníky těchto listů, jejichž byli spolupracovníky, jistě by se byli upamatovali po přečtení již několika prvních řádek na autora, kryjícího se tolikerými pseudonymy.

Jinak, jinou cestou se dnes již ani nedá zjistit Haškovo autorství, než z charakteristické vtipnosti, ze stylu, z určitých stereotypních a jen Haškovi vlastních obrátů slovních a slovosledných; a nutno také doznat, že Haška poznáme i bez jeho podpisu také z určité gramatické ledabylosti, z některých často se opakujících chyb. Všechny ostatní zdroje, odkud bychom mohli snadno zjistit Haškovo autorství pseudonymních prací, zmizely: administrátoři, účetní a pokladníci těch časopiseckých podniků zemřeli, rozptýlili se nebo jsou neznámí, jejich záznamy a knihy po 40 letech skartovány. Po smrti Opočenského snad ještě Josef Mach by mohl podepřít autoritativněji, zda určitý pseudonym je nebo není Hašek. V připojeném seznamu by šlo na příklad o to, zda Pavel Dočekal a Kryštof Sylaba jsou či nejsou /jak tvrdil Opočenský/ Haškovými pseudonymy. Poněvadž se však Opočenský zmýlil v autorství povídky "Jak jsem dostal piano", kterou připisoval sobě, ač vyšla s podpisem nejznámějšího Haškova pseudonymu, Antonín Kočka, mohl se mýlit i tu, a proto jsem oba pseudonymy, opíraje se o důvody výše uvedené, zařadil do seznamu, ač s otazníkem - je možné, že bude nutno je vyloučit, jestliže další pátrání objeví jiné práce, podepsané Dočekal či Sylaba, které zřejmě nemohl napsat Hašek.

Neuvedl jsem však v Seznamu jiné pseudonymy a jejich práce nezařadil do nově nalezených Haškových povídek, přesto, že Opočenský v pseudonymech požíval Haška, poněvadž nejsem zatím přesvědčen o totožnosti

/Pseudonymy J. Haška - 2./

těchto pseudonymů a J. H. Jde tu o pseudonymy: Jan Ropucha - Vavřinec Jehněda - St. Pára - Josef Klocperka - Jaromír Janota - Lad. Ježek. Je téměř jisto, že v dalším pátrání se najde ještě celá řada jiných pseudonymů Haškových a že jejich počet se zvýší možná i přes 100. Zejména Karikatury nejsou ještě po této stránce zcela vyčerpány; již dnes by se daly zařadit mezi nově objevenými pracemi a pseudonymy povídky Karla Vošablíka - Prof. Dr. Cyrilla Filléna - ~~Prof. Dr. Cyrilla Filléna~~ - J. Mastiče atd.

Rovněž neznámé jsou stále ještě první Haškovy pseudonymy z 11. kolem r. 1900. Jsem si téměř jist, že "J. Hofmeister", který napsal do Národních Listů 20.VIII.1900 feuilleton "Frajtr Kotarba", obrázek z Haliče, je ve skutečnosti 17letý Jaroslav Hašek. Podobně i "Jeník Herold", "J a n Hašek" a snad i "Jar. Havlíček" z besídkářů Nár. Listů mohli by býti 18letým a 19letým Jaroslavem Haškem.

Dokud Hašek chodil do obchodní akademie byly důvody k pseudonymitě dány školským zákazem psát do novin. V posledním ročníku se však Hašek z této poutanosti vymanil a psal pod svým pravým jménem do Nár. Listů.

Pseudonymy Haškovy se množí kolem roku 1907 a počtem vyvrcholují v letech 1910 a 1912. To už vycházely Karikatury, Kopřivy a Veselá Praha, listy, které v mnohých číslech jsou od začátku až do konce psány téměř výhradně Haškem. Redakce ani administrace nevidívají rády, prezentuje-li se list jako chudý počtem přispívatelů. Hašek vyšel jim vstříc svými pseudonymy. Nelámal si dlouho hlavu s jejich vynalézáním - pohled z tramvaje na vývěsní štíty, prchlídka telefonního seznamu, příhody ze soudní síně nebo z ulic v různých zprávách novin a pod. poskytovaly mu nepřeborný zdroj podpisových skrýší a masek. Na př. Otmar Knížek býval do nedávna známá kupecká firma na Vinohradech na Tylově náměstí, právě tak obchodní dům Jana Stoupy. Svými pseudonymy Hašek zvěčňoval své přátele na př. Ed. Drobílka, známé jako restaurátéra Teissiga nebo vinárníka Pleye i odpárce a pod. Se vši rozhodností však se již nyní musí odmítnout "anekdota" o tom, že Hašek pod jedním jménem otiskl povídku v jednom listě a pod druhým jménem v listu druhém. Až do dneška, kdy dílo Haškovo je rekonstruováno téměř v 900 povídkách, nepřišel jsem na podobný úskok. Je pravda, že některé povídky byly otištěny v různých listech v různých dobách, vždy však pod známým Haškovým pseudonymem, tedy bez předstírání od autora a zdá se, že redakce si zrovna tyto povídky / na př. Šťastný domov / přímo vyžádaly. Nebo redakce potřebovaly satira na určitou událost a Hašek ji dodal, upraviv dříve otištěnou povídku, jako na př. Dobrý pan Špírk. "Pumpaře honorářů" činí z Haška pouze ti, kteří tímto neduhem byli notoricky sami stíženi.

/Pseudonymy J. Haška - 3./

Úžasný počet pseudonymů je také svědectvím úžasné pracovitosti Haškovy. Hašek prostě dokonale ovládl list, který ho vyzval k spolupracovníctví. Nemohl povídky, které dodal, všechny podepsat svým pravým jménem - celý list by se byl hemžil podpisem Hašek, Hašek, Hašek. Sám o tom napsal dne 7. května 1921 v Tribuně /Dušička Jaroslava Haška vypravuje/:

"V třiceti pěti letech měla jsem za sebou 18 let pilné, plodné práce. Do roku 1914 zaplavovala jsem svými satirami, humoreskami a povídkami všechny české časopisy. Měla jsem velký okruh čtenářstva. Vyplňovala jsem celá čísla humoristických časopisů tím způsobem, že jsem užívala nejroznějších pseudonymů. Ale moji čtenáři mne v tom většinou poznali."

Jaroslav Hašek otiskoval své práce pod svým jménem a pod četnými pseudonymy, ale také bez podpisu, bez pseudonymu, anonymně.

Do 1. III. 1950 jsem zjistil Haškovo autorství u těchto prací otištěných bez podpisu a bez pseudonymu:

- 25 humoresek a satir v Karikaturách, Kopřivách a Světu Zvířat,
- 23 krátkých povídek v Kalamajce J. Lady,
- 8 úvodníků a referátů v Čechoslovanu,
- 200 úrodností, vtipů a anekdot v různých listech,
- 150 lokálek v Českém Slově 1911/12.

Nezjistí se patrně již nikdy, jaký podíl měl Hašek v rubrikách Ze světa, Zajímavosti a pod. zvláště v Národních Listech, které mu takto poskytovaly snadný výdělek v ranném mládí.

Co Hašek napsal do oněch povídek, které pro různé kalendáře rukou společnou vyráběli Opočenský, Kuděj, Hanuš a Hašek, o tom by snad měl, dokud je ještě čas, podrobněji být dotázán Z. M. Kuděj.-

1. III. 1950

Pseudonymy J. Haška

v chronologickém uspořádání a podle původního umístění.

D.:

- 1907 - Dr Stanko , Veselá Praha
  - Roman " "
  - R. H. " "
- 1908 - Dr Stanko , " "
  - J. H. " "
- 1909 - Dr Vilém Stanko , Karikatury
  - Josef Pexider "
  - Antonín Kočka "
  - Van den Hascheck "
  - H. Veselá Praha
  - Ladislav Čížek Karikatury
- 1910 - Leopold Čížek "
  - Josef Pexider "
  - Antonín Kočka "
- 1911 - Josef Pexider "
  - Vilém Kubeš "
  - Antonín Kočka "
  - Antonín Pejšek Kopřivy
- 1912 - Antonín Kočka "
  - Antonín Kočka Veselá Praha
- 1913 - Antonín Kočka Kopřivy
- 1914 - Antonín Kočka "
- 1917 - Antonín Kočka Čechoslovan

H.:

- 1907 - Dr Stanko Veselá Praha
  - Jarmila Mayerová " "
  - Gryša Komuna
- 1908 - ~~XXXXXXXXXX~~
  - Jarmila Mayerová České Slovo
  - Vojtěch Hanačík Humoristické Listy
- 1909 - Frant. Winter Svět Zvířat
  - Vavřinec Všetečka Karikatury
  - Kryštof Sylaba "
  - Václav Svoboda "
  - M. Ruffian "

/Pseudonymy J. Haška podle chronol. uspořádání a původního umístění- II./

H.:

1909 - Josef Pexider	Karikatury
J.P.	"
Jarmila Mayerová	"
Hofbauer Kamizola	"
Pavel Dočekal	"
1910 - Lev Wisinger	"
Jan Tlamycha z Dřevčic	"
Jan Tlamicha z Práče	"
Rudolf Špáta	"
Karel Skarytka	"
Josef Pexider	"
J.P.	"
Prokop Lupeňec	"
Václav Krátký	"
Antonín Kočka	"
Bartoloměj Klouzek	"
Vojtěch Kapistrán z Hellenhofferů	"
V.H.Kamizola	"
J.Kalounek	"
Karel Ježek	"
Erhard Hroznata	"
Donát Dovrtěl	"
Ladislav Čížek	"
Ignác Bartoš	"
Vladimír Mayer	Svět Zvířat
Josef Pexider	" "
Dr Vilém Stanko	" "
1911 - Karel Tři	Karikatury
Karel Čtyři	"
Karel Šefl	"
Karel Šefl Žehrovský	"
Ján Čulen	"
Jan Kopytko	"
Jan Stoupa	"
Jaroslav Pšenička	"
Frant. Pazdera	"
Augustin Králíček	" "

H.:

1911 - Josef Pexider	Karikatury
Josef Daněk	"
Josef Filip	"
Dr Josef Doubrava	"
Kopřiva	"
Ant. Kočka	"
Otmar Knížek	"
H. Kamizola	"
Donát Dovrtěl	"
Leopold Čížek	"
Viktor Bartoš	"
K. M.	"
J. H.	"

1912 - Eduard Drobílek	Karikatury
Benjamin Franklin	"
Ladislav Hamáček	"
Václav Katz	"
Leopold Srovnal	"
Leopold Vacek	"
Karel Novák	"
Karel Teissig	"
Jan Stoupa	"
Dr Marek Stanko	"
Josef Pley	"
Cyril Palička	"
Vilém Kubeš	"
H.	Kopřivy
Miluška	"
Ant. Kočka	"
Kočka	"
J. H-k	Právo Lidu
Jarmila Hašková	Veselá Praha
K. M.	" "
J. Mayer	" "

H.:

1913 - Dr Vilém Stanko	Kopřivky
Ant. Kočka	Právo Lidu
J.H.	Svět Zvířat
Miloslav Prášek	Karikatury
Richard Mayer	"
Václav Čípák	"
1914 - Frant. Jiráek	Humoristické Listy
H	Právo Lidu
1917 - Dr Zítko	Čechoslovan
Ondřej Vojnar	"
Dr V. St.	"
Dr Vladimír Stanko	"
Jan Solar	"
J.H.	"
1918 - Dr Vladimír Stanko	Kalendář Čechoslovana

-/-

Ke dni 1.III. 1950.

